

Nr 553

Av herr **Stefanson** och herr **Olsson, Johan**, om anslag för forskning och utredning rörande de mindre och medelstora hantverks- och industriföretagen.

(Lika lydande med motion nr 691 i Andra kammaren)

De mindre och medelstora företagen har under efterkrigstiden varit i hög grad uppmärksammade i den offentliga debatten, särskilt mot bakgrunden av den snabba tekniska och ekonomiska utvecklingen, integrationssträvandena inom EEC och EFTA etc. I många sammanhang har hävdats att utvecklingen motarbetar de mindre företagen, vilka skulle ha begränsade möjligheter att genomföra investeringar i alltmera komplicerad teknisk utrustning, att saluföra sina produkter under starkt ökad konkurrens som medför en alltmera komplicerad marknad och att klara de städigt stigande kostnaderna för arbetskraften. De mindre företagen — och i viss mån även de medelstora — skulle således ur samhällsekonomisk synpunkt utgöra en ineffektiv produktionsform. Andra hävdar att småföretagen kan upprätthålla sin konkurrensförmåga och att dessa företag dessutom har goda framtidsutsikter i samband med den samhällsekonomiska utvecklingen. I och för sig kan det synas märkligt att två så helt skilda uppfattningar under flera år kunnat göra sig samtidigt gällande.

Den svenska företagsstatistiken har inte, vad gäller denna sektor av näringslivet, tillräcklig omfattning för att möjliggöra säkra slutsatser beträffande de mindre företagens utveckling. Tillgängliga statistiska uppgifter medger inte ens en uppskattning av antalet företag med rimlig säkerhet. Klart är emellertid att småföretagen inom industri och hantverk spelar en viktig roll i samhällsekonomien.

Antalet företag uppgår till ca 95 000, vilka bereder sysselsättning åt 500 000 människor. Enligt en uppskattning för år 1964 uppgick det sammanlagda produktionsvärdet till ca 29 miljarder kronor. En betydande del av samhällets tillgångar på arbetskraft och kapital är således bundna till dessa företag.

En av Sveriges hantverks- och industriorganisation, SHIO, under hösten 1966 presenterad undersökning har också visat, att den vanliga föreställningen om en snabb tillbakagång för de mindre företagen varit klart överdriven och även byggt på ett svagt underlag. Tvärt emot tidigare antaganden har det visat sig att småföretagsamheten i stort sett förmått hävda sin ställning och ekonomiska betydelse under efterkrigstiden. För småindustriens vidkommande kan t. o. m. konstateras en ökad andel av den totala industriproduktionen.

Inga tecken tyder således på att denna sektor av näringslivet inom överskådlig framtid kommer att minska nämnvärt i betydelse. En framsynt samhällsekonomisk planering måste därför bl. a. innefatta olika åtgärder i syfte att bidra till hantverkets och småindustriens rationalisering och utveckling. För närvarande lämnar statsmakterna ett visst stöd genom företagarföreningarnas rådgivning och utlåning, genom verksamheten vid Statens institut för hantverk och industri, SHI, genom medverkan i AB Industrikredit och AB Företagskredit etc.

Bedömningen av både småföretagsamhetens utveckling och det eventuella behovet av ytterligare privata eller statliga åtgärder för att främja de mindre företagens verksamhet försvåras av bristen på faktiska kunskaper om småföretagens förhållanden och problem.

Inom detta område finns många frågor av betydande samhällsekonomiskt intresse. Vilka åtgärder erfordras för att öka de mindre industriföretagens exportförsäljning? Behövs utvidgad rådgivning och utbildning för småföretagens rationalisering? Fungerar kredit- och kapitalmarknaden tillfredsställande för dessa företagsgrupper? Vilka utvecklingsmöjligheter och framtidsutsikter föreligger inom olika branscher? Vilka konsekvenser för de mindre företagen får övergången till en europeisk stormarknad?

Den ekonomiska utvecklingen har visat att de mindre industriföretagen utgör en "tillväxtzon" där nya idéer och produkter förs ut på marknaden. I många fall kan dessa företag också utvecklas till storindustrier.

En utökad forsknings- och utredningsverksamhet inom detta område får därför anses vara synnerligen angelägen. Av praktiska skäl kan kostnaderna för en sådan forskning inte direkt bäras av de mindre företag som i första hand kan tänkas utnyttja forskningsresultaten. Också samhällets intresse av ytterligare kunskaper kan motivera statliga forskningsanslag inom detta område.

Forskningsanslagets lämpliga storlek bör avgöras i annat sammanhang, men vi föreslår ett årligt anslag av 150 000 kronor under en treårig försöksperiod. Anslag bör kunna sökas för högre akademiska studier, för undersökningar inom näringslivets organisationer etc.

Med stöd av ovan anförda synpunkter får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om ett årligt anslag av 150 000 kronor att under en treårig försöksperiod ställas till kungl. kommerskollegiums förfo-
gande för forsknings- och utredningsverksamhet om de mindre och medelstora hantverks- och industriföretagens problem och förhållanden.

Stockholm den 26 januari 1967

Stig Stefanson (fp)

Johan A. Olsson (cp)